

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Urbanística 5		Código	630G01042
Titulación	Grao en Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Quinto	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición			
Coordinación	Rodríguez Alvarez, Jorge	Correo electrónico	jorge.ralvarez@udc.es	
Profesorado	Rodríguez Alvarez, Jorge	Correo electrónico	jorge.ralvarez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	ESTA MATERIA TEN EXTINGUIDA A SÚA DOCENCIA SEGUNDO O CALENDARIO DE APLICACIÓN DO GRADO DOS ESTUDOS DE ARQUITECTURA O desenvolvemento do curso lévase a cabo a partir de clases teóricas e obradoiros, que en parte desenvolveranse en común coa materia de proxectos IX. Preténdese influír nun ámbito territorial inacabado, dende as operacións de rexeneración urbana necesarias para unha intervención urbana adecuada ata o momento actual. Trátase de actuar en espazos que non teñen a necesaria accesibilidade, a necesaria integración de usos e tipos de construción, para propoñer unha acción que, baseándose na formalización do espazo colectivo público e privado, na mellora da urbanización e na adecuada resposta edificativa ás condicións existentes, propoñer respostas rehabilitadoras nos seus aspectos ambientais e de construción.			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen *Metodoloxías docentes que se modifican 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado 4. Modificacións na avaliación *Observacións de avaliación: 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	PROXECTO BÁSICO ARQUITECTÓNICO E URBANO: aptitude ou capacidade para aplicar os principios básicos formais, funcionais e técnicos á concepción e deseño de edificios e de conxuntos urbanos, definindo as súas características xerais e as prestacións que se acadan.
A2	PROXECTOS DE EXECUCIÓN: aptitude ou capacidade para elaborar proxectos integrais de execución de edificios e espazos urbanos en grao de definición suficiente para a súa completa posta en obra e equipamento de servizos e instalacións.
A3	DIRECCIÓN DE OBRAS: aptitude ou capacidade para dirixir obras de edificación e urbanización desenvolvendo proxectos, replanteando no terreo, aplicando os procedementos de construción adecuados e coordinando oficios e industrias.

A4	PROGRAMACIÓN FUNCIONAL: aptitude ou capacidade para elaborar programas de edificios, considerando os requisitos de clientes e usuarios, analizando os precedentes e as condicións de localización aplicando estándares e establecendo dimensións e relacións de espazos e equipos.
A5	INTERVENCIÓN NO PATRIMONIO EDIFICADO: aptitude ou capacidade para intervir nos edificios de valor histórico, coordinar estudos históricos e arqueolóxicos sobre eles, elaborar os seus plans directores de conservación e redactar e executar os proxectos de restauración e rehabilitación.
A7	SUPRESIÓN DE BARREIRAS: aptitude ou capacidade para deseñar e executar edificios e espazos urbanos aptos para as persoas con diferentes capacidades físicas ou para adaptar con este fin os xa existentes.
A8	PROXECTO DE OBRA ACABADA: aptitude ou capacidade para dimensionar, deseñar, programar e poñer en obra e integrar en edificios e conxuntos urbanos as solucións construtivas, encontros e remates dos sistemas de obra acabada, divisións interiores, carpintería, escaleiras e demais obra acabada, en conxunto e en detalle, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A9	CRÍTICA ARQUITECTÓNICA: aptitude ou capacidade para analizar morfolóxica e tipoloxicamente a arquitectura e a cidade e para explicar os precedentes formais e programáticos das solucións proxectuais.
A10	REPRESENTACIÓN ESPACIAL: aptitude ou capacidade para aplicar, tanto manual como informaticamente, os sistemas de representación gráfica, dominando os procedementos de proxección e corte, os aspectos cuantitativos e selectivos da escala e a relación entre o plano e a profundidade.
A11	XESTIÓN DE NORMAS CONSTRUCTIVAS: aptitude ou capacidade para aplicar as normas de construción, de homologación, de protección, de mantemento, de seguridade e de cálculo nos proxectos integrados e na execución, tanto de obras de edificación como de espazos urbanos.
A12	PROXECTO DE ACONDICIONAMENTO AMBIENTAL: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular, integrar en edificios e conxuntos urbanos e executar solucións de acondicionamento ambiental, incluíndo o illamento térmico e acústico, o control climático, o rendemento enerxético e a iluminación natural, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A13	IDEACIÓN GRÁFICA: aptitude ou capacidade para concibir e representar graficamente a figura, a cor, a textura e a luminosidade dos obxectos e dominar a proporción e as técnicas de debuxo, incluídas as informáticas.
A14	CONTROL DE EXECUCIÓN DE OBRA GROSA: aptitude ou capacidade para analizar, controlar a calidade e definir condicións de mantemento e medidas de intervención nos sistemas de obra groma, cerramento, cuberta e demais obra groma, así como nos de obra civil asociados a eles.
A18	PLANEAMENTO URBANO: aptitude ou capacidade para redactar e xestionar plans de ordenación territorial e metropolitana, plans estratéxicos, plans de viabilidade urbanística e plans urbanísticos de ámbito municipal, de actuacións en áreas urbanas e de carácter especial.
A19	ADECUACIÓN MEDIOAMBIENTAL: aptitude ou capacidade para realizar estudos medioambientais e paisaxísticos, e definir medidas de protección fronte ao impacto ambiental.
A20	PROXECTO DE ESPAZOS LIBRES: aptitude ou capacidade para redactar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización e de xardinería, así como os de obra civil e complementaria asociada a eles.
A21	PROXECTO DE OBRA CIVIL: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular e executar as solucións de obra civil asociadas á edificación e aos conxuntos urbanos, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A23	PROXECTO DE INSTALACIÓNS HIDRAÚLICAS: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular, integrar en edificios e conxuntos urbanos e executar instalacións de subministro, tratamento e evacuación de augas, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A24	PROXECTO DE INSTALACIÓNS ELÉCTRICAS E ASOCIADAS: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular, integrar en edificios e conxuntos urbanos e executar instalacións de transformación e subministro de electricidade, de comunicación audiovisual e de iluminación artificial, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A25	PROXECTO DE SEGURIDADE EN INMOBLES: aptitude ou capacidade para concibir, deseñar, calcular, integrar en edificios e conxuntos urbanos e executar solucións de seguridade, de evacuación de persoas e de protección contra incendios, tanto activas como pasivas, así como para asesorar tecnicamente sobre estes aspectos.
A29	ANÁLISE TÉCNICO DE PROXECTOS: aptitude ou capacidade para elaborar estudos de viabilidade e exercer a supervisión, control e coordinación de proxectos integrados de edificación e de conxuntos e espazos urbanos.
A30	XESTIÓN DE NORMAS URBANÍSTICAS: aptitude ou capacidade para aplicar as normas urbanísticas e xestionar a obtención de licenzas nos proxectos integrados e na execución, tanto de obras de edificación como de espazos urbanos.

A34	FUNCIÓNS PRÁCTICAS E SIMBÓLICAS: comprensión ou coñecemento dos métodos de estudo dos procesos de simbolización da ergonomía e das relacións entre o comportamento humano, o entorno natural ou artificial e os obxectos, de acordo cos requirimentos e a escala humanos.
A35	SOCIOLOXÍA RESIDENCIAL: comprensión ou coñecemento dos métodos de estudo das necesidades e demandas sociais, dos compoñentes da calidade de vida, das condicións de habitabilidade e dos programas básicos de vivenda.
A36	SOCIOLOXÍA CULTURAL: comprensión ou coñecemento das implicacións que nas funcións e responsabilidades sociais do arquitecto ten as necesidades, valores, normas de conduta e de organización e patróns espaciais e simbólicos determinados pola pertenza a unha cultura.
A37	ANÁLISE DE FORMAS: comprensión ou coñecemento das leis da percepción visual e da proporción, as teorías da forma e da imaxe, as teorías estéticas da cor e os procedementos de estudo fenomenolóxico e analítico das formas arquitectónicas e urbanas.
A38	SISTEMAS DE REPRESENTACIÓN: comprensión ou coñecemento dos sistemas de representación espacial e a súa relación cos procedementos de ideación gráfica e de expresión visual das distintas fases do deseño arquitectónico e urbanístico.
A39	RESTITUCIÓN GRÁFICA: comprensión ou coñecemento das técnicas de medición e levantamento gráfico de edificios e de ámbitos urbanos e naturais en todas as súas fases, dende o debuxo de apuntamentos á restitución científica.
A40	XEOMETRÍA: comprensión ou coñecemento da xeometría métrica e proxectiva como fundamentos do trazado, deseño e composición arquitectónicos da comprensión dos sistemas de representación espacial.
A41	BASES ARTÍSTICAS: comprensión ou coñecemento da estética e a teoría das artes e da produción pasada e presente das belas artes e as artes aplicadas susceptibles de influír nas concepcións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas.
A42	TEORÍA XERAL DA ARQUITECTURA: comprensión ou coñecemento das teorías da arquitectura pasadas e presentes, especialmente as relativas á interdependencia de formas, usos e técnicas, á estrutura formal, ao estudo dos tipos e aos métodos de composición de edificios e espazos abertos.
A43	HISTORIA XERAL DA ARQUITECTURA: comprensión ou coñecemento da historia xeral da arquitectura, tanto en si mesma como na súa relación coas artes, as técnicas, as ciencias humanas, a historia do pensamento e os fenómenos urbanos.
A44	BASES DA ARQUITECTURA OCCIDENTAL: comprensión ou coñecemento das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental e dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A45	BASES DA ARQUITECTURA NATIVA: comprensión ou coñecemento das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas de carácter nacional, local e vernáculo e dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A47	ECOLOXÍA E SOSTENIBILIDADE: comprensión ou coñecemento da responsabilidade do arquitecto respecto aos principios básicos de ecoloxía, de sostenibilidade e de conservación dos recursos e do medio ambiente na edificación, o urbanismo e a paisaxe.
A48	SOCIOLOXÍA E HISTORIA URBANAS: comprensión ou coñecemento das relacións entre o medio físico e o medio social e as bases da teoría e a historia dos asentamentos humanos, da socioloxía, da economía urbana e da estadística como fundamentos dos estudos territoriais e urbanísticos.
A49	CIENCIAS DO MEDIO FÍSICO: comprensión ou coñecemento das bases de climatoloxía, xeomorfoloxía, xeoloxía, hidroloxía e edafoloxía precisas para abordar os estudos territoriais, urbanísticos e paisaxísticos.
A50	MORFOLOXÍA E REPRESENTACIÓN DO TERREO: comprensión ou coñecemento das bases de topografía, hipsometría e cartografía e das técnicas de modificación do terreo precisas para realizar estudos e proxectos de carácter territorial, urbanístico e paisaxístico e para practicar deslindes e parcelacións.
A51	BASES DE XARDINERÍA: comprensión ou coñecemento das bases de botánica, horticultura, floricultura e silvicultura e as técnicas de hidráulica precisas para realizar estudos e proxectos de xardín, de paisaxe e de urbanización.
A52	MÉTODOS URBANÍSTICOS: comprensión ou coñecemento dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano a diferentes escalas e da ordenación territorial e metropolitana, na súa relación co deseño urbano e edificatorio.
A64	MÉTODOS DE VALORACIÓN: comprensión ou coñecemento dos métodos de medición, valoración e taxación, de programación económica e de cálculo de custos e fiscalización destes, nas obras de carácter arquitectónico e urbanístico e no planeamento.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Visión espacial.

B9	Creatividade.
B10	Sensibilidade estética.
B11	Capacidade de análise e síntese.
B12	Toma de decisións.
B13	Imaxinación.
B14	Habilidade gráfica xeral.
B15	Capacidade de organización e planificación.
B17	Cultura histórica.
B18	Razoamento crítico.
B19	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B24	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.
B27	Liderado.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título

Aprender a organizar o proceso de construción da urbanidade e afondar na definición do desenvolvemento urbano, con prioridade para o tratamento da forma e espazo a partir dun deseño, mellorar a capacidade do alumno para actuar profesionalmente sobre os distintos asentamentos urbanos e / ou rurais, designando crecemento, mellora ou transformación, colocándoo en conexión con regulatórios, construción e programación temporal e aspectos económicos que unha intervención deste tipo acarrega	A1	B1	C3
	A5	B2	C4
	A7	B3	C5
	A9	B4	C6
	A10	B5	C8
	A12	B6	
	A18	B8	
	A19	B9	
	A20	B10	
	A25	B11	
	A30	B13	
	A34	B14	
	A35	B17	
	A36	B18	
	A37	B19	
	A38	B20	
	A39	B24	
	A40	B27	
	A41		
	A42		
	A43		
	A44		
	A45		
	A47		
	A48		
	A49		
	A50		
	A51		
	A52		
	A64		
Establecer criterios para proxectar o espazo exterior	A1	B2	C4
	A2	B11	
	A3	B15	
	A7		
	A12		
	A20		
	A21		
	A23		
	A24		
	A47		

Adquirir coñecementos para liderar e coordinar a execución material das obras de desenvolvemento urbán	A1	B2	C7
	A2	B11	
	A3	B12	
	A4	B15	
	A7	B20	
	A8		
	A11		
	A12		
	A13		
	A14		
	A18		
	A19		
	A20		
	A21		
	A23		
	A24		
	A29		
	A52		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Comprender e analizar a realidade existente e expoñelo das técnicas de representación que priorizan a capacidade de síntese e comunicación.	- Representación sintética e analítica do territorio a través de esbozos, diagramas, diagramas, perspectivas, plantas e seccións, etc. - Representación e análise do territorio a través de modelos reais e virtuais. - Representación de información complexa e sectorial do territorio a través de blogs, plataformas, fotografías, videos, collages, etc.
2. Propoñer un programa estruturado e preparar propostas transformativas.	- Programa de usos, desenvolvemento urbano e condicións básicas da operación transformadora.
3. Preparación de propostas, estratexias ou proxectos.	- Plans estratéxicos. - Plans especiais (reforma interna, protección, medioambiental, etc.) - Planificación urbana.
4. Formalidade da proposta grupal e da proposta individual.	- Proxectos urbanos. - Proxectos de urbanización. - Proxectos para o condicionamento do espazo exterior.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais

Proba obxectiva	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A14 A13 A18 A19 A20 A21 A23 A24 A25 A29 A30 A34 A35 A36 A37 A38 A39 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A47 A48 A49 A50 A51 A52 A64 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B17 B18 B19 B20 B24 B27 C3 C4 C5 C6 C7 C8	0	149	149
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Exame teórico dos contidos explicados na clase e/ou na bibliografía da materia Proba práctica

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	O alumno poderá solicitar aclaracións e información a través das tutorías establecidas polos profesores da materia

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A14 A13 A18 A19 A20 A21 A23 A24 A25 A29 A30 A34 A35 A36 A37 A38 A39 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A47 A48 A49 A50 A51 A52 A64 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B17 B18 B19 B20 B24 B27 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Avaliarase a adquisición dos coñecementos teóricos introducidos na materia Será valorada a capacidade de interpretación e resolución efectiva do problema proposto, tendo en conta as restricións do lugar, tanto programáticas, ambientais, topográficas ou normativas.	15

Observacións avaliación

ESTA MATERIA TEN EXTINGUIDA A SÚA DOCENCIA SEGUNDO O CALENDARIO DE APLICACIÓN DO GRADO DOS ESTUDOS DE ARQUITECTURA

No caso de suspenso dunha das partes, ésta deberá repetirse na segunda oportunidade

A proba obxectiva e a proba práctica forman parte do exame final, polo que de suspender unha parte deberá repetirse o examen ao completo a segunda oportunidade (proba práctica máis proba obxectiva)

Fontes de información

Bibliografía básica

Os profesores da materia indicarán as lecturas obrigatorias para o seguemento das clases teóricas e discusións dirixidas. A seguinte lista conforma a bibliografía básica da materia

Alexander, C. (1980). El lenguaje de patrones. Barcelona: Gustavo Gili

Álvarez Blanco, A. Carro Patiño, I. & Vázquez Suarez, E. eds. (2018) DRU 8: O Salnés-Cambados Universidade da Coruña

Ashihara, Y. (1982). El diseño de espacios exteriores. Barcelona: Gustavo Gili

Bentley, Alcock, Murrain McGlynn, Smith (1999). Entornos vitales. Hacia un entorno urbano y arquitectónico más humano. Manual Práctico. Barcelona: Gustavo Gili

Busquets, J & Correa, F. (2006). Ciudades X Formas. Una nueva mirada hacia el proyecto urbanístico. Harvard University

Corominas, M. Sabaté, J. Sotoca, A. (2007). Planes muy especiales. COAC Escola Sert

DALDA ESCUDERO, Juan Luís. DRU-2. Teoría y método del planeamiento general y urbano. A Coruña: Departamento de Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo, Universidade da Coruña, 2009

Falcón, A. (2007). Espacios verdes para una ciudad sostenible. Planificación, proyecto y gestión. Barcelona: Gustavo Gili

Fernández Prado, M. Rodríguez Álvarez, J. ed. (2013) DRU 7: Miscelánea Urbanística: Experiencias, retos e instrumentos. Departamento de Proyectos Arquitectónicos y Urbanismo. Universidade da Coruña

Gehl, J. (2006). La humanización del espacio urbano. La vida social entre los edificios. Barcelona: Editorial Reverté

GONZÁLEZ-CEBRIÁN TELLO, José Juan. DRU-3. Intervención sobre el Medio Rural en Galicia. Una aproximación a su realidad territorial. A Coruña: Departamento de Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo, Universidade da Coruña, 2009

GONZÁLEZ-CEBRIÁN TELLO, José Juan; GONZÁLEZ HARGUINDEY, Javier; PEÑA PEREDA, Felipe (coords.). DRU-6. Juan Luís Dalda Escudero. Urbanista. A Coruña: Departamento de Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo, Universidade da Coruña, 2011

Herce, M. (2009). Sobre la movilidad en la ciudad. Barcelona: Editorial Reverté

INSS (1994). Manual de accesibilidad. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales

Lynch, K. (1980). La planificación del sitio. Barcelona: Gustavo Gili

McCluskey, J. (1985). El diseño de vías urbanas. Barcelona: Gustavo Gili

McCluskey, J. (1987). Parking. Manual de diseño ambiental. Barcelona: Gustavo Gili

Rodríguez Álvarez, J. ed. (2017) DRU 9: La ciudad y su territorio: Líneas de investigación del grupo GCeT. Universidade da Coruña

RODRÍGUEZ ÁLVAREZ, Jorge (coord.). DRU-5. Vilagarcía. Muestra de los Trabajos de Taller. Curso 2009-10. A Coruña: Departamento de Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo, Universidade da Coruña, 2011

Solá-Morales, M. (1987). El proyecto urbano I. UR N5

Solá-Morales, M. (1988). El proyecto urbano II. UR N6

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Urbanística 4/630G01032

Proxectos 8/630G01036

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías

